

30. september 2002

TEM

Referat fra dragtpuljemøde

25.-26. september 2002

OBS: Næste møde vil forme sig som en studierejse til Stockholm i foråret 2003. Nærmere besked om dato og program følger senere.

Efterlysning til dragtsamlingspræsentationerne: Alle bedes opgive størrelsen på deres museums dragtsamling. Hvor mange numre (i runde tal) indeholder den?

Mange tak for sidst til deltagerne i dragtpuljemødet på Fyn og Ærø og ikke mindst tusind tak til værter og indlægsholdere. Vi satte denne gang fokus på tekstilindustri og industriel produktion.

Onsdag 25. september:

1. Ole og Henrik Hjelholt viste rundt på virksomheden Langå Uldspinderi, hvor dragtpuljens medlemmer fik gennemgået processerne i maskinel udbearbejdning og -spinding på tekstilmaskiner af forskellig alder. Herunder fik vi set vask og tørring af uld, wolf, fin- og grovkartemaskiner samt spindemaskiner i funktion.

2. Elly Kølln på Brillegården viste arbejdsgangen i håndværksmæssig hørbearbejdning før selve spindingen og endvidere rulning af hørduge på rullestok.

3. På Fattiggården, Svendborg og Omegns Museum, var der tre punkter

a. Stoftrykker Vibeke Agger fortalte om håndværksmæssig tekstiltryk og om Wiggers-familiens farvergård i Svendborg. Den grundlagdes 1855. Puljens medlemmer så en lille udstilling med genstande fra farveriet og eksempler på trykte tekstiler.

b. Forvalter Claus Højmark orienterede om Fattiggården fra 1872 og dens brug gennem tiderne. Svendborg og Omegns Museum har som målsætning at belyse de udstødtes historie i Danmark som et forsorgs- og socialhistorisk museum på Fattiggården.

c. Museumspædagog Trine Anderschou viste rundt i udstillingen "Børn under forsorg" og fokuserede på temaet om klædedragt som stigmatisering for børnehjemsbørn.

Torsdag 26. september:

1. Mette Havsteen-Mikkelsen gav en omvisning på Ærø Museum med specielt henblik på nyopstillingen af ærøsk folketøj. Den nye udstilling har en målsætning om at vise så meget af samlingen som muligt og er støttet af Augustinusfonden, EU samt en privat sponsor. Der er udarbejdet montere af træ til udstillingen, som er tematiseret i emner som hjemmegjort contra konfektion, by contra land etc. Tekstilkonservator Mette Jensen, Amtskonserveringen Langelands Museum, gav konserveringsfaglige kommentarer til udstillingen og fortalte, at for eksempel Ærø Museum kan disponere over 150-200 timers konservering pr. år. Hele den tidligere tekstiludstilling

på Ærø Museum er blev gennemgået og nedpakket af Amtskonserveringen.

2. Bodil Wieth-Knudsen: "Industri og industriel tekstilforskning." Forskningsmål: At bidrage til mere tekstilforskning. Derfor forslag om en udvidelse af dragtpuljens perspektiv til også at omfatte tekstiler (se punkt 5). I forbindelse med den store undersøgelse om damask og drejl i privat eje publicerede Bodil blandt artiklen "Dampvæv - Massevæv" (1989) om de industrielle tekstiler, der har præget de sidste 100 års boligtekstiler. Forskningsfeltet er præget af mangel på arkivalier; men en samtidig donation til Nationalmuseet og Erhvervsarkivet i Århus har bragt et spændende kildemateriale frem (mønsterbøger, brevkopibøger), hvor Bodil for perioden 1900-1917 har afdækket arbejdsgangen i og delvist også beslutningsprocesserne i valget af nye mønstre til duge og andet dækketøj i en københavnsk tekstilvirksomhed. Publiceret i "Fabrik og Bolig".

3. Stadsarkivar Jeppe Tønsberg, Byhistorisk Samling, Lyngby-Taarbæk: "Tekstilmaskiner på danske museer." Lyngby har været en vigtig tekstilby, og siden begyndelsen af 1980'erne har Jeppe foretaget undersøgelser om Brede Klædefabrik og en afhandling om virksomhedens udvikling er på trapperne. Jeppe's fokus er uldindustriens maskiner, og gennemgangen præsenterede tilgængelige tekstilmaskiner i danske og udenlandske samlinger. Det er markant, at specialmaskinerne for efterbehandling i klædeindustrien omtrent ikke findes i museerne. De mest markante danske eksempler på museumssamlinger af tekstilmaskiner er Herning Museum, Den Gamle By og Nationalmuseet med mere eller mindre fabriklignende opstillinger. Nationalmuseet ejer Stampen med genskabelse af en fabriksituation. - Desuden findes det private Krengerup Hørvævmuseum; men intet dansk eksempel på bomuldsspinderi - her skal man til Borås. Forslag til virksomhedsbesøg: Gabriel i Ålborg.

4. Dragtnyt

a. Kirsten Toftegaard, Kunstindustrimuseet: "Dansk stoftryk i det 20. århundrede". Kirsten præsenterede sit forskningsprojekt, som er en del af Kunstindustrimuseets arbejde med dokumentation af samlinger (bestandskataloger) indenfor forskellige felter. Projektet er støttet af Kulturarvsstyrelsen. Kirsten præsenterede sit kildemateriale og efterlyste oplysninger om 20. årh. trykkere i danske samlinger

b. Inger Johannesen og Bente Larsen, Kvindemuseet: "Kvinder ved havet - dragter i et festugetema". I forbindelse med Århus Festuge havde Kvindemuseet en udstilling om kvinder ved havet i Danmark og Portugal. Inger og Bente præsenterede udstillingen og problemerne i arbejdet med hoveder til giner, der skulle vise hårdt arbejdende portugisiske kvinder.

c. Annet Skjelsager Laursen: Orientering om Dansk Tekstilhistorisk Forening, Cd-rom udgivelse af billeder og tekst fra Danmarks Folkelige Broderier samt bogudgivelse af Philip A. Sykas' afhandling om sytrådens historie.

5. Diskussion om en udvidelse af puljens emneområde. Efter debat blev det vedtaget, at dragtpuljen tager navneforandring til dragt- og tekstilpuljen. Historisk dragt er stadig fokusområdet, og det hænger naturligt sammen med de tekstiler, som dragterne er blevet fremstillet af. Det blev vedtaget at lade relevante indlæg om boligens tekstiler indgå i puljens arbejde.

6. Karen Jacobi og Tove E. Mathiassen: "Sidste nyt om hjemmesiden". Nu rummer www.dragt.dk mere end de målsatte 15 dragtsamlingspræsentationer, nemlig 20. De fleste er allerede oversat til

engelsk, så vi nu har en engelsk version af siden og kan reklamere for den i udlandet.

Puljeseekretæren skriver en overordnet præsentationstekst til samlingssiden. Hjemmesidegruppen afklarer muligheden af at udarbejde en flot, elektronisk reklame med billeder og sende den pr. e-mail til TEKO-Skolerne, designskolerne, håndarbejdsseminarier (nu kun to efter de nye regler), håndarbejds lærerforeningen, eventuelle private håndarbejdsuddannelser.

Puljeseekretæren skriver artikler i relevante blade for eksempel: Manuelle Fag, Håndarbejde i Skolen, Husflid, Tenen.

Dragtpuljens medlemmer skal hver især forsøge at få links fra deres respektive museers hjemmesider til www.dragt.dk Positiv respons afhænger af de enkelte museers link-politik.

Kunstindustrimuseets Bibliotek har et link til siden.

På hjemmesiden bliver litteraturlisten mest besøgt, så hjemmesidegruppen starter et pilotprojekt i det kommende år med at gøre vanskeligt tilgængelige artikler tilgængelige på hjemmesiden.

Forslag til ændringer af hjemmesiden: Tematiseret litteraturliste (formodentlig ret vanskelig og bekostelig at udarbejde) eller udbygning af søgeord til de enkelte tekster.

7. Næste møde vil forme sig som en studierejse til Stockholm i foråret 2003. Vi opfylder dermed et forslag om udvidelse af dragtsamarbejdet på tværs af landegrænser med henblik på at høre om arbejdsmetoder med historiske dragter generelt og helt konkret om udstillings/forskningsarbejde på den anden side af Øresund. Nærmere besked om dato og program følger senere.

Planlægningen af dragtpuljemøderne foregår i ad hoc grupper med puljens medlemmer på værtsinstitutionerne, puljeseekretæren med flere. Vi har på de sidste møder haft fællesudgifter (bus, færge etc.) med henblik på besparelser. Anita Mikkelsen, Søllerød Museum og Karen Jacobi, Nationalmuseet meldte sig til at fungere som kasserere i fremtidige tilfælde.

Forslag om mødesteder og -temaer bedes sendt til pulje@dragt.dk eller til Tove E. Mathiassen, Den Gamle By, Viborgvej 2, 8000 Århus C. tlf. 86123188.

Forslag til efterårsmødet 2003:

Tema: Industrialismens dragter og tekstiler, Mødested: Textilforum i Herning

Nye og tidligere forslag til mødetemaer/samarbejdsprojekter

Fodtøj

Broderier i det 20. århundrede.

Standardisering af termer indenfor klædedragt og stoffer med henblik på søgning i databaser.

Fælles publikation med historiske snitmønstre

Forslag til mødesteder:

Kulturen i Lund

Med venlig hilsen

Tove Engelhardt Mathiassen

Museumsinspektør, cand. phil./puljeseekretær

Bilag 1

Deltagere i dragtpuljemødet,
Fyn og Ærø, 25. og 26. september 2002

Anette Tonn-Petersen, Bramsnæs Museum og Arkiv
Anita Mikkelsen, Søllerød Museum
Anne Højrup Batzer, Historisk-arkæologisk Forsøgscenter, Lejre
Annet Laursen Skjelsager, Farum
Annette Maslak, Tøjhusmuseet
Bente Larsen, Kvindemuseet
Berit Bindzus, København
Bettina Buhl, Odder Museum
Bodil Wieth-Knudsen, København
Ellen Pedersen, Odder Museum
Elly Kølln, Svendborg
Esther Grølsted, København
Helle Leilund, Nationalmuseet
Ina Damgaard Holst, Horsens Museum
Inge-Margrethe Davidsen, Holbo Herreds Kulturhistoriske centre
Inger Johannesen, Kvindemuseet
Inger Michelsen, Blicheregnens Museum
Ingrid Mortensen, Viborg Stiftsmuseum
Jeppe Tønsberg, Byhistorisk Samling Lyngby-Taarbæk
Karen Jacobi, Nationalmuseet
Karen Woer, Den Gamle By
Karin Grønning, Museerne i Fredericia
Karsten Skjold Petersen, Tøjhusmuseet
Kirsten Leer, Viborg Stiftsmuseum
Kirsten Schmidt, Søllerød Museum
Kirsten Toftegaard, Kunstindustrimuseet
Lis Stokkedal, Historisk-arkæologisk Forsøgscenter, Lejre
Lisbeth Green, Horsens Museum

Mette Havsteen-Mikkelsen, Ærø Museum

Mette Jensen, Langelands Museum

Nana Jöhnsson, Langelands Museum

Pernilla Rasmussen, TextilMuseet Borås

Tove Buskov, Hjerl Hede

Tove E. Mathiassen, Den Gamle By